

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.
Začasno le enkrat na teden.
Uredništvo in upravištvo:
Ljubljana, Velika Colnarska ulica št. 19.
Naslov za dopise: Ljubljana p. p. 168.
Naslov za telegrame: »Napreje«, Ljubljana.
Čekovni račun šte. 14.398. (KDZ)

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din začasno 6 Din.
Za inozemstvo 35 Din, začasno 10 Din.
Oglasi:
Prostor 1×55 mm 60 par. Mali oglasi:
beseda 60 par, najmanj 5 Din.
Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.
Reklamacije za list so poštne proste.

Glasilno Jugoslovanske socialno demokratične stranke (JSDS).

Letnik VII., šte. 47.
Četrkova
»Naprejeva« številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilno
Kmetško-delavske zveze
Stane letno 72 Din — mesečno 6 Din

Delovanje Samoupravnega akcijskega odbora v Ljubljani.

Samoupravni Akcijski Odbor se je ustanovil že pred tremi meseci na drugem sestanku ljubljanskih organizacij, ki so proti samovladi. Soglasno se je že na tem sestanku od vseh navzočih sklenilo, da je svrha odbora potom javne akcije med delavskim ljudstvom z diskusijami in sestanki pripraviti tehnično vse, kar je potrebno za izvedbo svobodnih proporcionalnih volitev, pri katerih naj se izvoli skupna lista za občinske volitve v Ljubljani. Vsaka grupa ali organizacija, ki se strinja s potrebo take akcije množice za uveljavljanje osnovnih državljskih pravic in svobodščin, pošlje v odbor 2—5 zastopnikov, ki sklepajo po načelih proletarske demokracije o izvedbi skupne akcije.

V teh treh mesecih je Samoupravni odbor priredil »Pod lipo«, v »Delavskem domu« in v »Reininghausu« že 21 diskusij.

To pripravljalo delovanje, ki je razčistilo med delavskimi grupami marsikatero nejasnost, je bilo skrajno potrebno, kar dokazujejo živahne debate na teh sestankih. Samo škoda je, da nekatere organizacije niso pošliale na te sestanke svojih članov delavcev, temveč večinoma samo par zastopnikov. Če bi bilo več delavstva navzočega, bi bila debata mnogo bolj plodna.

Narodni socialisti, grupa Enotnost in grupa Zedinjenje so na enem od teh sestankov pooblastile tajnika Jug. soc. dem. stranke s. Bernota, naj izdela konkreten predlog za izvedbo predvolitev. Ta predlog je objavljen v 37. številki »Napreje« in zastopniki vseh treh ostalih grup so se izjavili, da se načelno strinjajo z njim. Zdelo se je, da bo SAO s sprejetjem tega predloga lahko prešel z besed na delo. To tem lažje, ker je že dosedanja akcija rodila ta uspehi, da so bili demokratski gentje na magistratu odstavljani.

Toda zgodilo se je ravno nasprotno. Čim bolj se bližajo volitve in čim hitreje bi torej moral SAO delovati, tembolj so se pri vseh treh zgoraj omenjenih grupah pri NSS, »Enotnosti« in »Zedinjenju« pojavile težnje zavleči diskusijo z nevažnimi tehničnimi vprašanji. Od zgoraj omenjenih grup je samo NSS organizirana kot stranka, obe ostali grupi imata samo pristaje. V NSS pa se je v zadnjem času, odkar so se njihove strokovne organizacije združile z orjunaško Unijo, pojavil razkol. Starejši člani, ki so bili nekdanji liberalci so pravzaprav Jutroveci, mlajši člani in proletarski elementi pa težijo rešiti NSS iz kremljev Jutrove ideologije in razvijati organizacije po načelih takozvanega narodnega socializma. Vsled tega razkola je pri NSS dvojno mišljenje, kako postopati pri občinskih volitvah. Prijatelji Jutrovec in orjunašev bi radi nastopili skupaj z njimi, mladina in od Jutrovec neodvisni nar. soc. pa bi želeli nastopiti z delavstvom. Vsled tega spora so zastopniki NSS podajali dvosmiselne izjave, a nekaj časa se se SAO sploh ne udeležujejo več.

Najbolj čudno pa je postopalo vodstvo grupe »Zedinjenje«. Ta skupina sestoji iz treh voditeljev uradnikov in skupine ročnih delavcev. Ves čas so

sodelovali pri skupnih sestankih samo voditelji in še ti so podali nerazumljive in nejasne izjave. Čeprav je ta grupa soustanovila SAO, se njegovih sej udeleževala, se načelno izjavila za svobodne proporcionalne volitve, kakor jih je predlagal s. Bernot, je sedaj kar naenkrat požrla vse svoje sklepe in zatrevanja, da je za skupno akcijo, ter je začela na lastno pest brez soglasja SAO ustanavljati na novo zopet neki novi odbor. Mi ne vemo, da li delavski pristaji te grupe odpravljajo ta pučistovski nastop svojih voditeljev, ki kratkoma pogoltno vse svoje sklepe in izjave, ki so jih podali javno pred vsemi ostalimi delavskimi grupami. Toda vemo, da njihovo cepljenje ne bo omajalo SAO, da nadaljuje svoje delo po začrtani poti za samoupravo občine.

Tudi grupa »Enotnosti«, ki je ves čas podpirala v SAO deloma zastopnike narodnih socialistov, deloma »Zedinjašev«, se koleba sem in tja in ne ve, ali bi ostala zvesta svojim sklepom, ali bi jo ubrala za zedinjaši.

Ako imajo te tri grupe kaj zavednih članov, potem je dolžnost teh delavcev, da zahtevajo od svojih zastopnikov obračun o njihovem obnašanju. Najbolje pa bi bilo, da bi delavci sami hodili na te javne sestanke ter na ta način sami sodelovali v skupni akciji.

Na zadnjem sestanku so bili navzoči razven JSDS tudi člani nekaterih strokovnih organizacij. Razvila se je zanimiva debata in sklenjeno je bilo pozvati delavske strokovne organizacije, da aktivneje podprejo akcijo SAO za samoupravo ljubljanske občine. Na prihodnjem sestanku se bo diskutiral tozadevni predlog. Zato je dolžnost zavednih strokovničarjev, da se ponedeljkega sestanka udeležijo in povedo svoje mišljenje. Združitev delavcev mora biti delo delavcev samih.

Te diskusije se vršijo redno vsak ponedeljek od 20. do 23. ure v Brezalkoholni restavraciji »Pod lipo« na Rimski cesti 20. Udeležujte se jih!

Janez Kocmur:

Anketa o socialnem zavarovanju.

»Delavec« št. 22 od 10. novembra t. l. prinaša pod gornjim naslovom daljši članek, ki me izziva, da nanj odgovorim. Članek, podpisan z »r.«, je o zadevi očitno dobro poučen; zato mu posamezne netočnosti, da ne rečem kaj hujšega, tembolj zamerim. Pišoč o centralizaciji delavskega bolniškega zavarovanja v Sloveniji pravi:

»Taka temeljna reorganizacija pa zahteva seveda časa in čisto naravno je, da je n. pr. ravnatelj Kocmur razpustil zadnje ekpozituro na Vrhnikih šele leta 1924. Tekom dobe od prevrata dalje se spominjamo časov, ko je imela Okrajna bolniška blagajna celo 27 ekpozitur. Le strokovnemu vodstvu se je zahvaliti, da se je znižalo število ekpozitur na 18. Torej tekem treh, štiri let so ukinili 9 ekpozitur in pristavljamo i zato, ker je to zahteval interes zavarovanja in zavarovancev.«

Ker si je dovolil g. »r.«, kakor sam pravi, »par konstatacij in reminiscenc«, bodi tudi meni dovoljenih par takih. Centraliziranje bolniškega zavarovanja v Sloveniji je v resnici moje delo, ki mi je moglo uspeti le radi

popolnega zaupanja, ki sem ga bil kot vladni komisar užival pri poverjeniku za socialno skrb gg. Albinu Prepeluhu in načelniku blagajne Mihaelu Rožancu. Tega njunega zaupanja nisem nikdar niti v najmanjši meri zlorabil. Obhodil, pregledal in likvidiral sem nad 70 bolniških blagajn, kar je bilo spričo njih neenotnega, deloma pomanjkljivega in popolnoma zanemarjenega poslovanja tekem vojne izredno težko delo. Treba se je samo zamisliti v ono prvo poprevratno dobo, v neurejene prometne razmere itd., ko večkrat ni bilo dobiti ne prenočišča, ne hrane. V Prekmurju n. pr. sem kljub določbam senžermenske mirovne pogodbe skušal organizirati zavarovanje po avstrijskih zakonih; poslal sem tja gg. Rade Čelešnika in Josipa Moretija, toda po komaj 14 dneh sta, lahko bi rekel: pribežala nazaj. Opravila nista nič, potrošila sta ves kredit in doplačala še iz svojega. Poskus se mi je posrečil šele leto pozneje. Tedaj je bil g. Čelešnik podnevi uradnik, ponoči pa stavec in strojnik, pozneje tudi sel, ki je razdeljeval po njem samem spisane, postavljene in natisnjene razglase delodajalcem ali delavcem.

Pri svojem delu sem imel premagati še druge, večje ovire, predvsem izvojevati številne boje z upravami posameznih bolniških blagajn, z raznimi lokalnimi veličinami, pa tudi s krajevnimi političnimi oblastmi, katerih nekatera so bila glede zavarovanja popolnoma pasivna ali so celo dajala renitentnim elementom potuho. Sklicujem se samo na g. Čelešnika, ki bi lahko napisal cele knjige o svojih doživljajih v krškem okraju, na Kočevskem in drugod.

Jaz sam sem bil dne 24. decembra 1918 v Mariboru skoro na cesto vržen. Načelnik ondotne Okrajne bolniške blagajne je, ko sem se mu bil legitimiral, porogljivo dejal: »Ach was, das ist windisch, das verstehe ich nicht; unsere Aufsichtsbehörde ist der Stadtmagistrat. Ich bin überzeugt, dass wir überhaupt nicht unter Laibach oder Belgrad kommen itd.« Par dni pozneje so me graški listi in »Deutsche Krankenkassen Zeitung« napadli kot »jugoslawischen Eindringling«. Zahteval sem asistenco; toda vodja okrajnega glavarstva, g. dr. Lajnič mi je ni mogel, pa tudi ni smel dati za intervencijo v mestu z lastnim štatutom. Napotil me je do g. generala Maistra. Le-ta me ni utegnul sprejeti radi zaslisevanja številnih prič in vojaka, ki je bil prejšnji dan ustrelil nemškega poslanca; sporočil mi je po svojem adjutantstvu g. stotniku Mravlaggu sledeče: »Ne morem pogrešati ne enega orožnika ali vojaka. Če bi Nemci vedeli, kako šibki smo, bi se mi še en dan ne držali, takoj bi udrli. Za enkrat je moja prva skrb, da dobim za magistrat komisarja, tam so namreč še vedno Nemci. Toda se nihče ne javi, vsak se boji prevzeti posel na tako nevarnih tleh. Kadar boste čitali, da smo zavzeli magistrat, pridite, na razpolago Vam bom.« Teden dni pozneje sem prevzel blagajno, pri prevzemu sta fungirala gg. Ignacij Mihevc in Jože Erbežnik kot civilna varnostna organa.

Javnosti bodi sporočeno tudi, da sem bil prvi, ki je opozoril Narodno vlado na ogromno množino takozva-

nega »koroškega svinca«. Iz Maribora sem bil namreč po naročilu vlade odšel v Prevalje, od koder je bilo brozjavno zaproseno za nujno pomoč, češ, da grozi radi hujškanja ondotnih nemških uradnikov izbruhniti vsak hip upor rudarjev. Prišedši pozno v noči tja, sem takoj začel z zaslisevanjem v županski pisarni. Poleg župana je bilo navzočih več občinskih odbornikov, dva duhovnika, dva oficirja in več drugih. Telefoniral sem v Guštanj in Mežico po delavske zaupnike; iz Guštanja je prišla deputacija še isto noč, rudarska pa šele drugi dan navsezgodaj. To je bilo dobro: položaj se je razbistril. Nevarnost je bila res velika; toda ni se bilo bati revolucije rudarjev, marveč, da nastane v strahu splošna zmešnjava, kajti par kilometrov proč so začeli grmeti nemški in jugoslovanski topovi... Pri tej priliki so me ravno rudarji opozorili na nevarnost, da utegnejo Avstrijci odpeljati svinca. Tudi tukaj sta asistirala gg. Mihevc in Erbežnik. O vseh ugotovitvah sem postavil obširno poročilo in ga predložil predsedstvu Narodne vlade, vsem poverjenikom in Rudarskemu glavarstvu. Na temelju tega poročila se je vršila pozneje pri vladi pod predsedstvom tedanjega komisarja za delavske zadeve g. inž. Antona Štebija obširna konferenca, ki so jej bili pritegnjeni tudi zastopniki prizadetih delavcev. Kar se je v danih razmerah dalo napraviti, se je napravilo — svinca je pa šel, kakor znano, svoja pota, v »varnejše« zavetje...

Nič ne dé, če sem se nekoliko oddaljil od stvarine; bo vsaj pojasnjeno, da nisem spal, marveč delal, konstruktivno delal v času, ko so mnogi drugi, ki bi tudi lahko delali, ležali na medvedovi koži. Pomagačev nisem imel — sploh nobenega izvežbanega osebja; prvi čas sem moral opraviti vse popolnoma sam. Moj zamisel ni bil, združiti samo obstoječe bolniške blagajne, temveč združene izpopolniti, krog zavarovancev razširiti, zakon novelirati. V ta namen sem sklical prve dni februarja 1919 obširno anketo zastopnikov vseh interesiranih zavodov, uradov in poverjeništev. Poročal sem sam, predsedoval je pa komisar g. Rudolf Matjašič. Večji del predlogov, vsaj najvažnejših, je bil sprejet, deloma soglasno, deloma z večino glasov. Za centralizacijo so bili vsi, razen onih, ki niso imeli pooblastila (ravnatelj Mandelj za tobačno tovarno, dr. Fatur za južno železnico itd.); pokojni Mihael Moškerc se je kot zastopnik krščansko-socialnega delavstva po naročilu g. Jožeta Gostinčarja še posebej zavzel za to, da se vsi bolniško-zavarovani zavodi brez izjeme centralizirajo. — Ne dolgo po tej anketi se je vršila v bivšem deželnem dvorcu pod predsedstvom deželnega predsednika dr. Janka Brejca (in podpredsednika dr. Gregorja Žerjave) medstrankarska konferenca, na kateri se je mnogo govorilo o prenosu kompetenc iz Ljubljane v Beograd. Ko je bil nekdo zoper predajo legislativne pravice, je pokojni dr. Karel Triller ježno udaril po mizi, rekoč: »O tem niti besede; da bi bili država v državi, nikdar!« Narodna vlada je izgubila zakonodajno pravico, za socialno zavarovanje se je začela trnjeva pot.

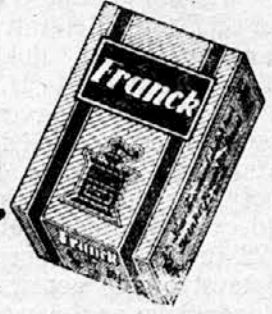

Držite se stare navade

in uporabljajte še nadalje davno preizkušeni

Pravi Franckov kavni pridatek.

Ta pocenjuje kavo, jo krepča in ji daje dober okus.
Tudi k žitu spada neobhodno Pravi Franck.

nih uspehov v obrtno nadaljevalni šoli. Grajal je obrtnike, ki ne privoščijo svojim vajencem izobrazbe; vajenci ne le, da delajo brezplačno tri leta, nekateri morajo hoditi domov na hrano in mnogi morajo celo mojstru plačevati do 10.000 ozir. 11.000 kron za to, ker se uče obrti pri njem! Predlagal je, naj se poroča na obrtno oblast, da obrtna zadruga na Vrhniki ne izvršuje svoje naloge, ker ovira izobrazbo vajencev in da taka zadruga ne zasluži, da bi smela sama izpraševati vajence po končani učni dobi. Da ne bo letos pouka na obrtni nadaljevalni šoli na Vrhniki, je za tako občino kakor je Vrhnika gotovo žalosten pojav in znamenje, da so na Vrhniki naprednjaki pravi — nazadnjaki, krivda pa leži gotovo tudi na vrhniškem županstvu oziroma občini.

O kongresu Delavskih zbornic, ki se je vršil v Beogradu 24. in 25. oktobra, je prineslo tudi »Jutro« daljše poročilo. Rado bi kritiziralo in hvalilo hkrati, toda si ne upa prav za barvo na dan. Takole piše: »Vsi kongresi imajo predvsem manifestativen namen, ki naj opozori javnost na razna pereča vprašanja. Zato je pomotno, ako se hoče na kongresih, zlasti Delavskih zbornic, razpravljati vse preveč o teorijah. Bolj na mestu so razprave o praktičnih poteh in sredstvih, potom katerih je realizirati tekoče dnevne potrebe delavstva. Brezmišelnost je razpravljati o nujnosti spremembe sedanjega družabnega reda in platonično govoriti o njegovih krivicah. Boj za to spremembo spada drugam. Vodstvo kongresa se je potrudilo, da bi dalo celemu zborovanju manifestativen značaj, kar naj na javnost vpliva resno in dostojno ter prepričevalno. Seveda je tudi na tem kongresu prišla do izraza stara slabost delavskega pokreta: modrovanje in politiziranje, razvijanje teoretičnih nazorov in gledanj na sedanji gospodarski položaj itd.« — »Kongres je svoj namen dosegel.« — »Kongres pa ni bil pripravljen, odnosno ni bil vesplošno pripravljen. To ni pravilno, ker taka dejstva morejo vzbujati vtis, da nekdo hoče pri delavskih, institucijah imeti monopol. (Ga tudi ima! Op.) Delegati so prišli v Beograd, recimo, kakor se pride na prireditve, za katero je največja atrakcija skrivnost programa, kaj bo?« — »Kritiko mora vzbuditi tudi dejstvo, da so imeli zastopniki sindikalnih organizacij referate brez predhodnega sporazuma in dogovora z drugimi, da močnejšimi organizacijami. Taka agitacija je kvarna.« — »Važnost teh (carinskih odredb. Op.) v gospodarskem življenju karakterizira dejstvo, da je v nekaterih krajih koža od ovce dražja kakor cela ovca z mesom vred...« (Hudomušna opomba: Kakšna je neki ovca brez mesa?) »Strah pred komunizmom je prazen. Več je žandarjev, kakor organiziranih delavcev.« Torej: Kongres ni bil pripravljen, kongres je dosegel svoj namen. Sneg ni črn, sneg je mrzel in ne gorak. Je sitno, če bi kdo rad hvalil, pa ne sme, kritizirati pa tudi ne. Zato izgleda »Jutrovo« poročilo kakor cela ovca brez mesa.« (Op. ur.: V »Novi Pravdi«, ki ni nič drugega kakor malo »Jutro«, je izšel isti članek, popolnoma enak, samo da ima na koncu skrajšan podpis dr. J. Bohinjca, ravnatelja OUZD. Za njega je seveda potrebno, da bi imeli kongresi le manifestativen značaj, kritika sedanjega reda naj bi pa bila prepuščena — Orjuni!)

Celje. Delavska pekarna, ki je začela v pondeljek 8. t. m. obratovati v Gaberjih, je bila od zavednih delavcev z navdušenjem odobravana. To navdušenje je nekaj pekovskih mojstrov tako razgalilo, da so začeli tudi oni večji kruh peči. Celje je postalo čez noč srečno mesto. Oblast za reguliranje cen

je zgubila svoj mučni pošel. Delavska pekarna triumfira in izdeluje največji kruh. Domači kruh peče za Din 1.50, mojstri so dosedaj računali najmanj Din 2.50. Pekovski mojstri, posebno tisti, ki jih poznamo kot delavske sovražnike, so letali od gostilne do gostilne in zvišali provizije od 10 na 20 odstotkov. Naivnim ljudem pripovedujejo, da peče Delavska pekarna samo za člane. Delavci v Celju pa imajo sedaj priložnost videti na lastne oči, kdo se bori proti draginji kruha. Mi verjamemo, da smo z Del. pekarno napravili škodo tistim, ki so na račun konsumentov pijančevali, kupovali hiše, vinograde in si redili v brezdelju debele trebuhe, pri volitvah pa glasovali za kapitalistične stranke. Sedaj je konec izkoriščanja. Delavstvo si je postavilo svojo pekarno. Nekateri gostilničarji in branjevci še odklanjajo prodajo kruha iz Delavske pekarnice, ker upajo, da bo Delavska pekarna trenutni konkurenci podlegla. Delavci preskrbite, da bo povsod v zalogi kruh »Delo«.

Nehvaležnost je plačilo sveta. — V neki številki »Napreja« smo čitali o pojedini Delavske zbornice, na kateri je papeal in pupcal tudi minister na razpoloženju in bankdirektor g. Tone Kristan. Kdor je Kristana povabil, je bil gotovo pozabil na znano »odprto pismo« Uratnika in Svetka na Kristana v »Socialistu«. Kristan ga še ni pozabil; prej ali slej se bo obema oddolžil z obrestmi vred. Toda povedati smo hoteli nekaj drugega. Še nedavno smo imeli na hodnikih deželnovalne palače v Ljubljani priliko občudovati krasne lovske trofeje: rogovje jelenov, srnjakov itd. Na mnogih trofejah je bleščalo poleg datuma ustrelitve ime »Belje«. Aha, smo pri pogledu na te trofeje rekli, ta in ta dan so priredili gospod direktor državnega posestva Belje Anton Kristan velik lov, po lovu pa še večjo pojedino; bog vé, če je bilo pri pojedini tudi kaj lovec zraven? V Idriji, tam, kjer se dobi kvečjemu kaka veriverica ali splašena pučka, o tam je Kristan svoje dni ustanovil »Delavsko lovsko društvo« — na Belju je pa delavec dober kvečjemu za gonjača. Je že tako, da je nehvaležnost plačilo sveta. — Pika.

Udeležite se predavanja mistra Johnsen »o ameriški prohibiciji« v nedeljo dne 21. t. m. ob tričetrt na 11. v dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani.

Trbovlje. Šikane pri Dukičevem podjetju postajajo neznosne. Od delavcev se zahteva nemogoče stvari. Oktobra t. l. se je strojevodji F. pripetila nesreča, da se je njegov vlak prevrnil na končnici proge v prepad. Podjetje je strojevodjo kaznovalo na 250 Din globe, ne da bi preiskalo krivdo in vzrok nesreče. Vzrok, da so taki dogodki neizogibni je, da imajo vlaki premalo zavornih vozov. Na tisti progi pa je voznja proti končnici tira precej navzdol. Zato je pa v slučajih deževnega vremena tembolj nevarna. Strojevodje tiste proge so večkrat intervenirali in zahtevali, da je treba za stroje k posipanju prog preskrbeti boljsega peska. Sedaj dobivajo pregrobeta in še mnogo blata in prahu je vmes. Zahtevali pa so tudi, da je treba na končnici proge napraviti večji nasip in opozorili, da je voznja po sedanji progi smrtno nevarna. Vse je ostalo brez uspeha! Take nezgode, kakor je zgoraj popisana so večkrat pretile, a k sreči so vlaki vedno pred končnico tira izskočili. Tako torej, namesto, da bi podjetje odpravilo nedostatke ob pravočasni opozoritvi, kaznuje strojevodjo, ki bi bil podjetnikovo brezbržnost lahko plačal z življenjem, z denarno globo 250 Din, ki pri sedanjih slabih mezdah veliko pomeni. Tako je današnje kapitalistično iz-

koriščanje. Pri volitvah slišimo in vidimo vselej nešteto delavskih »dobrotnikov« in raznovrstne delavske institucije. Kje so sedaj? Najbrž pripravljajo zopet teren, kako bodo delavstvo za glasove opeharili pri prihodnjih volitvah. Čitatelji »Napreja« naj si take slučaje zapomnijo in opozarjajo naj na to tudi druge delavce, ki tavajo še po nedelavskih vodah, da si bodo pravočasno, to je mnogo pred volitvami preskrbeli prave zastopnike, kajti zadnji moment se malokdo pravilno odloči. — Opazovalec.

Najboljši šivalni stroj in kolo

je edno le

GRITZNER in ADLER

GRITZNER in ADLER

za domačo obrt in industrijo v vseh opremljenih.

Istotam pletilni stroj DUBIED

Pouk v vezanju brezplačen - Večletna garancija - Delavnica za popravila - Nizke cene, tudi na obroke

JOSIP PETELINC LJUBLJANA blizu Prešernovega spomenika

Trbovlje. 14. XI. t. l. je bilo precej živahno med tukajšnjim delavstvom. Vršili so se razni sestanki in predavanja. Že sredi pret. tedna smo čitali na rdečih plakatih, da se bo vršilo 14. t. m. v Delavskem domu predavanje z dnevnim redom: Zgodovina socializma. Toda napovedanega predavatelja g. Eržena iz Maribora ni bilo, ali je vlak zamudil, ali bogve kaj. Sicer zamudil ni mnogo, kajti prišlo je reci in piši 10 poslušalcev. Drugače je bilo na sestanku v gostilni Forte. Tam so se zbrali rokodelci Dukičevega podjetja iz Dobrne, ki je uspel z ustanovitvijo rokodelske sekcije JSDS in KDZ. — Važna pa je bila tudi razprava dele-

Posledice so strašne,

če se zanemari pravilno negovanje celega telesa. Že naši očete in dedje so vedeli, da dnevna uporaba pravega Fellerjevega »Elsafluida« krepki mišice in kite, daje živcem moči in varuje pred boleznijo. Drgnjenje in umivanje z Elsafluidom nas obdrži sveže in odporne, umirja živce in ublažuje bolečine. S svojo mnogostransko uporabo se pokazuje Elsafluid zunaj in znotraj vedno koristnim kot staro dobro domače sredstvo in kosmetikum. Močnejše in boljše delovanje kot francosko žganje.

Zahtevajte za poizkus v lekarnah in odgovarjajočih prodajalnih izrecno »Fellerjev« pravi Elsafluid v poizkusnih steklenicah po 6 Din. v dvojnatih steklenicah po 9 Din ali specialnih steklenicah po 26 Din. Po pošti pride tem cenejše, čim več se naroči naenkrat; z zavojnino in poštino vred stane:

9 poizkusnih ali 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici Din 61.—
27 poizkusnih ali 18 dvojnatih ali 6 specialnih steklenic Din 133.—
54 poizkusnih ali 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic Din 250.—

Naročila nasloviti razločno takole:

EUGEN V. FELLER, LEKARNAR V STUBICI DONJI, ELSATRG ŠTEV. 252, HRVATSKA.

ne bo niti zdaj upoštevala. Zlasti ko tako brezsrčno odpravljajo se te sedanje skromne »dobrine« delavstva, kakor so nabavni prispevek, doklade itd. 16. t. m. sta tudi delegata II. rudarske skupine v Ljubljani intervenirala pri Rudarskem glavarstvu glede izplačevanja rudarskih mezd na 14 dni in glede boljše ureditve delavnega časa pri Dukičevem podjetju. Sihi od 14. ure do 22. ure in od 22. ure do 6. ure so za delavstvo zelo neprimerni, ker je dopoldanski čas za delavca, ki nima primerne stanovanjske, za počitek zelo nepripraven. O tozadavnem uspehu bomo še poročali, ko se bo TPD na to izjavila.

Mežica. V nedeljo 21. novembra ob 11. uri pri Stoparju javni shod. Referent s. Bernot.

Mežica. Prvi živinski in kramarski sejm se bo vršil dne 4. decembra 1926.

Prevalje. Poplava je napravila pri nas znatno škodo. Trije rudarji so izgubili prav vse, več ali manj prizadeti so pa še drugi, skupno 86 strank zato, ker je Meža vdrla v vse kleti kolonij-skih hiš. Občina je votirala skupno okrog 3000 Din. Drugo so nabrali po hišah itd. za poplavljenca. Vsega skupaj bo znašala pomoč okroglo 10.000 dinarjev. Ne vem, kako jih bo razdeliti. Velikega župana smo čakali, da nam pride pomagat, pa ga ni bilo do danes, ko to pišemo. Prišla pa je neka »svetnica«, ki je pri nesrečnih poplavljenicah vpila: »Prav se vam godi, bog vas je kaznoval.« Končno pravijo, da sta jo dve delavki po domače nabunkali. Potem ni prišel nihče več. Pobiralci, ki so hodili po hišah, so slišali še marsikaj, med drugim tudi to, da so leta 1918 ropali prizadeti siromaki trgovine. Vidimo, da bo treba o tem še spregovoriti, zato smo naprosili sodru-ga, da nam kaj napiše v »Napreju«. — Razmere pri premogovniku Leše so

postale sedaj še bolj težavne, ko je poplava zabranila obrat. Mnogo rudarjev je na cesti. Ali bomo dobili tako hitro pomoč, kakor angleški kapitalisti v Mežici? — Dvomimo.

TISKOVNI SKLAD.

Zadnji izkaz 11.730.— Din
 Andrej Martinšek, za potovanje v Sarajevu prejel od Del. zbornice Din 1250.—, neizrabljene potnine in neizrabljene potnine seje z dne 17. nov. 1926 v Ljubljani 50.— Din
 Neimenovan, Ljubljana 10.75 Din
 Neimenovana v Crni 4.— Din
 Ivan Grabner v Crni 10.— Din
 Alojz Sisernek v Crni 1.— Din
 Neimenovan v Prevaljah 5.— Din
 Karl Doblšek v Mežici 3.— Din
 Rudolf Spindel, Velenje 20.— Din
 Ivan Lang, Celje 3.— Din
 Rudolf Spindel, Velenje 4.— Din
 Jože Koželj, Velenje 2.— Din
 Franc Znoj, Velenje 2.— Din
 Pongrac Spital, Velenje 1.— Din
 Franc Brodaj, Velenje 1.— Din

Skupaj 11.896.75 Din

Prihodnji teden izide pregled organizacij, ki so obračunale za mesec oktober.

Šoštanj. Ker »Delavska politika« ni hotela objaviti mojega dopisa, kakor sem ga napisal, pošljem dopis »Napreju«, ker vem, da je to edini delavski list, ki se ne boji napisati javno, kar hoče delavstvo. »Naprej« je objavil v št. 43 članek o neki anketi, ki se je vršila pred kratkim v Ljubljani. Pravi, da se je razpravljalo o odpravi ekspozitur OUZD v Logatcu, Konjicah, Šoštanju, Trzinu, na Jesenicah, v Kamniku, Gornji Radgoni, Murski Soboti in Krškem. Navaja tudi imena glavnih referentov za odpravo imenovanih ekspozitur ter podrobnosti o debati; h koncu poročila pravi, da so bili storjeni sklepi v prilogi govorom poročevalcev gg. Likarja, Golmajerja in Čelešnika, ki so za odpravo teh ekspozitur.

Naš namen ni baviti se z besedilom debate, za nas velja predvsem dejstvo,

da hočejo zopet enkrat prikrajšati naše pravice in to je storjeno v momentu, ko se odpravi le ena obstoječih ekspozitur. Če pa misli uprava delavskega zavarovanja in nje zagovorniki, da bo delala še nadalje eksperimente v socialnem zavarovanju — delavstvu na škodo, se pa moti. Ako ima uprava resno voljo štediti, je to sigurno prav, toda štedi naj se od zgoraj, kjer se tudi da štediti, ne pa pri ekspoziturah, ki so pomoč nam, ki vzdržujemo socialno zavarovanje. Mi hočemo in zahtevamo, da ekspoziture ostanejo in se strinjamo popolnoma s Petejanom, Krajcarjem, Vrečarjem in Hojnikom, da se njih delokrog še razširi, ne pa krči ali celo odpravi.

Danes se omejimo samo še na tale vprašanja:

1. Kdo je pooblastil Golmajerja, Čelešnika in Likarja, da nastopajo po anketah proti našim interesom v socialnem zavarovanju?

2. Kdo je dal Strokovni komisiji, ki se vendar vzdržuje iz dohodkov naših strokovnih organizacij, pravico sodelovati pri nameravanem poslabšanju našega že itak slabega socialnega zavarovanja?

3. Kdo je vendar izvolil zaupnike v Delavsko zbornico, da sporazumno sklepajo s Strokovno komisijo za našimi hrbti stvari, ki so nam le v škodo?

Na ta vprašanja naj nam jasno odgovorijo prizadete korporacije.

Šoštanjsko delavstvo je že protestiralo proti takim namenom, danes kličemo ostalemu delavstvu Slovenije, kje si? Ali ne vidite, kaj se namerava z našim socialnim zavarovanjem? Namesto, da bi se sklicevale ankete o starostnem zavarovanju, pa hočejo kapitalistični hlapiči še bolniško že itak skromno delavsko zavarovanje skrčiti.

Ali ne vedo gospodje v vodstvu pri

OUZD, da zaradi zanemarjenosti in pičlega delokroga imenovanih ekspozitur dolgujejo delodajalec težke milijone delavskemu zavarovanju? Kričijo pa na drugi strani, da smo pasivni in da je treba štediti, seveda v škodo delavstva! Delavstvo zahteva:

1. da se delokrog obstoječih ekspozitur še bolj razširi, ne pa skrči,
 2. da se postavi stroga kontrola,
 3. dolgovi, katere delodajalec dolguje OUZD, se morajo takoj izterjati.

To je parola delavcev! O takih anketah pa ne smemo več slišati, sicer bo končno odločilo delavstvo samo, ne pa posamezni elementi! Štefan Premužič.

s Črna. Vse člane Krajevne organizacije prosimo, naj redno vsak mesec najpozneje do 20. prinesejo zaupnikom svojo članarino, da bo blagajnik lahko pravočasno obračunal centrali. Odbor.

Kakšno pogodbo ima vodja »Ljudske tiskarne« v Mariboru, katera je, kakor govorijo, prišla zadnji čas popolnoma v roke kristanovcem, sicer ne vemo, vsekakor bi nas pa zanimalo, če se bo tudi tukaj kdo našel, ki bo skušal trditi, da je fiktivna. Ne bo nič čudnega, če bo kaj pretendentov!

Ko se Buddha je včlovečil,
 da človeštvo bi osrečil,
 čajev grmič je takrat
 nam prinesel v blagodat.
 19. novembra 1926. — 2.400.

Izšla je

BLASNIKOVA

VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1927,
 ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštevan in je še danes najbolj obrajtan.

Letoizna obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah. Opozorjamo na davčne spise, koje mora vsak štiti, da bo vedel, kaj smo plačevali nekdanj, kaj in koliko mora plačevati danes slasti Slovenija.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 dinarjev. Kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. BLASNIKA NASLEDNIKH
 tiskarna in litografični zavod
 Ljubljana, Breg št. 12.

Kdor oglašja v „Napreju“, ga podpirajo delavci.

Kdor inserira v drugih listih, v „Napreju“ pa ne, ta sam dovolj jasno pove, da ne mara odjemalcev iz delavskih vrst. V vaših rokah je kakšno **inseratno politiko** delajo trgovci. — Trgovci so bolj navezani na Vas, nego Vi nanje!

Vsi k „AMERIKANCU“ v Celje

odeje (koutre) od	Din 140.—	naprej
štofaste moške obleke od	Din 400.—	naprej
štofaste fantovske obleke od	Din 100.—	naprej
čajgaste moške obleke od	Din 150.—	naprej
čajgaste fantovske obleke od	Din 80.—	naprej
čajgaste blače od	Din 45.—	naprej
moške kape, štofaste od	Din 50.—	naprej
drukatno od	Din 950	naprej
belop l.	Din 10.—	naprej

Ostanki po lastni ceni.

V zalogi velikanska izbira štofov, čajgov, svilenih robcev, predpasnikov, srajc, otroških oblek ter vsakovrstnih nogavic.

Ako res hočete štediti in poceni kupiti, potem se pripravite in pridite k Amerikancu v Celje, pri farni cerkvi.

Triko-perilo
 za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogovice, dokolenice, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, klofi, šifoni, žepni robci, palice, vilce, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce

edino le pri tvrdki
Josip Petefinc
 Ljubljana
 blizu Prešernovega spomenika
 Najnižje cene!
 Na veliko in malo!

POZOR!
 Zopet znižane cene!

Josip Šlibar

POZOR!
 Zopet znižane cene!

Ljubljana, Stari trg 21, — poleg Zalaznika

Kontenina rujava Din 7.—, 10.—, 12.—	Angle ki poplém Din 36.—, 40.—, 45.—	Čisto volneno blago za ženske široko 110—130 cm Din 40.—, 70.—, 120.—
Kontenina za ruže Din 27.—, 29.—, 34.—	Različno blago za ženske obleke Din 9.—, 16.—, 32.—	Prima moški štofi, lodni, kamerni in drugi Din 90.—, 200.—, 300.—
Angleški šifoni Din 12.—, 15.—, 19.—		
Robci, turci Din 48.—, 70.—, 90.—		

Vsako sredo in soboto prodaja ostankov.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6
 registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade, najmodernejše plakate in vačila za veselice, letne zaključke. Najmodernejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

Stereotipija.

Litografija.

Tvornica dežnikov in solnčnikov
L. MIKUŠ, LJUBLJANA

Mestni trg št. 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

PERILO IN OBLEKE

platno, sukno, plavino, volneno blago, nogavice, naramnice, robce, kravate, predpasnike, posteljno perilo, itd. kupite najboljše pri tvrdki

I. N. Šoštaric

MARIBOR, Aleksandrova cesta št. 13.